

Cech tkalců Domažlice
[1550]–1860

Inventář

EL NAD č.: 1514

AP č.: 358

Mgr. Radka Kinkorová

Horšovský Týn 2012

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního fondu	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	5
III. Archivní charakteristika archivního fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	7
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	7
Seznam použitých pramenů a literatury	8
Inventární seznam	9

I. Vývoj původce archivního fondu

Počátky cechovního systému v českých zemích úzce souvisejí se zakládáním měst a s rozvojem řemeslné výroby. Sdružení řemeslníků, která záhy vznikala, neměla svoji působnost pouze v otázce spolčování řemeslníků stejného nebo podobného oboru z hlediska ekonomického, ale sehrála rovněž svoji důležitou korporativní roli v otázce sociální. Cechovní organizace měly svoji pevnou podobu. V čele cechů stáli „starší“ mistři, kteří dbali na to, aby se cechy důsledně řídily pravidly stanovenými v cechovních statutech neboli artikulích, zahrnujících normativy pro provozování řemesla, výuku řemeslnického dorostu a rovněž zásady dobrých mravů.

Cech tkalců působil v Domažlicích nejpozději od druhé poloviny 16. století do konce dubna 1860, kdy byly všechny cechy zrušeny císařským patentem č. 227/1859 říšského zákoníku, Živnostenským řádem. Uvedený cech sdružoval nejen tkalce, ale také cajkáře, polocajkáře a kalounkáře. Ti prosluli monopolní výrobou lněných, bavlněných a vlněných stuh, tkanic a kalounů, které od konce 18. století vyváželi i za hranice českých zemí. Odbytíště si tyto výrobky, jichž se užívalo při šití rozličných oděvů a zejména při zhotovování krojů, našly v Rakousku, Korutanech, Tyrolsku a Štýrsku.

Nejstarší zmínka o existenci tkalcovského cechu v Domažlicích se podle dosavadní literatury váže k roku 1581.¹ Zcela prokazatelně zde tkalcovský cech působil v roce 1592, kdy při požáru města shořely cechovní artikule, což tkalcovští mistři zmiňují v naraci listiny z roku 1594, jíž purkmistr a domažlická městská rada stvrzují nová cechovní statuta (i. č. 1). Tkalcovský cech patřil rovněž mezi domažlické cechy, jejichž zástupci se v roce 1616 postavili proti tomu, aby řemeslníci z chodských vsí, připojení k těmto cechům, měli stejná práva jako domažličtí příslušníci cechů.² Dobročinný účel spolku a soucítění s postiženými potvrdil cech společně s dalšími domažlickými pořádky (cechy) a bratrstvy v roce 1619 odevzdáním finančního příspěvku pro ohněm poškozené obyvatelstvo Horažďovic.³

Pevná pravidla určující fungování cechu jako celku regulovala rovněž objem výroby, taxativně vyjmenovávala částky příspěvků a pokut do cechovní pokladnice, vymezovala počty tovaryšů a učedníků a právně stanovila snadnější dostupnost získávání mistrovského práva pro syny mistrů. Řemeslo se předávalo z otce na syna odnepaměti, lhotejno, zda dědicové zůstávali v témže městě, nebo zda se po vandru usadili jinde.⁴ Tkalci, kontinuálně v Domažlicích doložení po celé 17. století, ať už v berní rule nebo v soupisu cechovních starších, se zabývali výrobou látek ze lnu či konopí, jako náhražka posloužilo i tkanivo z kopřiv nebo z lýka bílé moruše. Přízi si vyráběli sami nebo ji mohli kupovat. Z příze tkali na stavu plátno a jemnější tkaniny. Až do strojové výroby látek se na dřevěných ležatých stavech tkalo podomácku plátno i sukno. Rozlišovali se tkalci a soukeníci, kteří vyráběli silnější a na povrchu plstnatější sukna nebo slabší, lehčí a hladší látky – cajky. K soukenictví příslušela složitější úprava vlněných látek valchováním: zpočátku bušením dřevěnými palicemi, později valchování probíhalo ve vodních stoupových valchách. Při valchování se sukna plstila, srážela a zhutňovala, po valchovacím procesu se česala a postříhovala. Úprava plátna spočívala v jednodušších úkonech: plátno se zpravidla ponechávalo nebarvené, bělilo se na bělidlech,

¹ Srov. WINTER, Zikmund. *Řemeslnictvo a živnosti XVI. věku v Čechách (1526–1620)*. Praha, 1905, s. 617 nebo BLAŽEK, Felix (vlastním jménem Zoglmann, Antonín). *Z počátků cechů v Domažlicích. Posel z Domažlic*, roč. 70, 17. 5. 1941, č. 20, nestr. V textu však chybí jakýkoli odkaz na prameny. Zřejmě záměna s časovým rozsahem Knihy snešení (viz pozn. č. 3).

² K tomu BLAŽEK, Felix. *Spor domažlických cechů s řemeslníky chodských vesnic. Posel z Domažlic*, roč. 70, 17. 5. 1941, č. 20, nestr., srov. ale s Archiv města (AM) Domažlice, kniha snešení, pův. sign. A1, fol. 221b a dále.

³ Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně (dále SOKA Domažlice). Archiv města Domažlice (dále AM Domažlice), kniha snešení, pův. sign. A1, fol. 121b.

⁴ SOKA Domažlice. AM Domažlice, Katalog Skupina vybraných spisů 1380–1825, katalogové č. 93 (Městská rada Hradce Králové žádá zachovací list pro Matouše Stehlíka, syna domažlického tkalce Václava Stehlíka.)

vyvábělo, popř. tužilo škrobem a mandlovalo.⁵ Většinu takových prací zvládly i ženy, a proto mohla po zemřelém mistrovi převzít tkalcovskou živnost vdova (na rozdíl např. od koželuhů).

Na Domažlicku se hojně vyráběla jednoduchou plátňovou vazbou *šerkovina*, nazývaná podle staré technologie, při níž se tkanina zhotovovala ze lněné příze v osnově a vlněné v útku. Po utkání se rovněž valchovala, aby vznikla silná tkanina, jež se používala na mužské kabáty, jako chodidla k punčochám do dřeváků a v jemnějším provedení na sukně - šerky.⁶ V souvislosti s používaným způsobem výroby byli výrobci šerky nazýváni v 16. století na Domažlicku šerkaři.⁷ K usnadnění práce byla v roce 1589 žádána domažlická městská rada o povolení k postavení valchy „pod Vokrouhlým“ rybníkem.⁸ Později domažličtí tkalci užívali městskou valchu (Havlovice čp. 25), která jejich cechu a cechům punčochářskému a jirchářskému byla společně emfyteuticky prodána za okamžitou úhradu a roční činži v roce 1780. Společné užívání tohoto zařízení přineslo i řadu sporů a nedorozumění, které byly řešeny dalšími smlouvami a porovnáními. Rozvržení času valchování na cechy a jednotlivé výrobce, platby za používání valchy, udílení práva valchování a další záležitosti kolem uvedeného technického zařízení si vyžádalo vedení písemné agendy (zachované torzo i. č. 5).

V 18. století zastupovali tkalcovský cech navenek dva cechovní starší. Volení bývali na cechovních shromážděních, která se konávala 3–4krát ročně, a potvrzování městskou radou, které skládali přísahu.⁹ Tito volení představitelé cechu také zpravidla spravovali cechovní pokladnici, ve které bylo uloženo cechovní jmění a cechovní dokumenty. Dozorem nad cechy byli pověřeni cechovní inspektoři (komisaři), jejichž funkce dozoru nad činností cechů byla zřízena v roce 1731 Generálním cechovním patentem pro české země. Všeobecná konzervativnost cechovní organizace zabraňovala rozvoji řemesel a výroby, proto se kontroly řemesel ujal stát. V Generálních cechovních artikulech pro cechovní pořádky dědičných zemí českých ze dne 5. ledna 1739 bylo ukotveno sjednocení cechovních předpisů, zejména v oblasti vzdělávání řemeslnického dorostu, mzdových poměrů a získávání mistrovského práva. Generální cechovní patenty vydané Karlem VI. v roce 1731 a 1739 zásadně oklestily práva cechů, které se v podstatě od 16. století přestaly vyvíjet.

Ke konci 18. století došlo k znatelnému rozvoji Domažlic, což bývá dáváno do souvislosti s prudkým vzestupem textilní manufakturní a domácí výroby specializované především na výrobu harasových a lněných kalounů, tkaní a pletení punčoch.¹⁰ Rozmach tkalcovství následoval zejména po jeho prohlášení za svobodnou činnost v roce 1755, a to nejdříve u domácích tkalců reskriptem z 22. února 1755, posléze u všech tkalců v roce 1773.¹¹ Tkalcovství se postupně stalo doplňkovou domácí výrobou žen a řemeslníků jiných oborů nebo zemědělců zejména v zimních měsících. Přesto si tkalcovství udrželo na mnoha místech silnou vazbu k cechovníctví. V dochované písemné agendě domažlického tkalcovského cechu nic nenásvědčuje ukončení cechovní činnosti. Manufakturní tabely sestavené k roku 1787 dokládají v Domažlicích zřízení továrny na haras a tento údaj provázají informace o neobyčejné prosperitě továrny, využívající zákazu dovážet tyto produkty ze zahraničí. V roce 1793 vyrábělo v Domažlicích celkem 70 stavů, v roce 1808 okolo 120

⁵ K popisu výroby plátna a sukna viz např. HUSA, Václav – PETRÁŇ, Josef – ŠUBRTOVÁ, Alena. *Homo faber : pracovní motivy ve starých vyobrazeních*. Praha : Academia, 1967, s. 89–91; HRDLÍČKA, Jakub – JÁSEK, Jaroslav – HRUBÝ, Vladimír. *Pět století řemeslné symboliky ve sbírce pečetidel a rážtek Archivu hlavního města Prahy : komentovaný katalog*. Praha: Heraldická společnost, 1999, s. 115–117.

⁶ KUMPEROVÁ, Iva. *Chodské kroje*. Vlastním nákladem. Domažlice 2010, s. 7.

⁷ SOkA Domažlice. AM Domažlice, kniha snešení, pův. sign. A1, fol. 108 b.

⁸ Tamtéž.

⁹ K jejich volbě a přísaze viz SOkA Domažlice. AM Domažlice, radní protokol z roku 1770, pův. sign. A 6, fol. 13, § 11; fol. 16, § 8 nebo AM Domažlice, radní protokol z let 1775–1776, pův. sign. A 8a, fol. 66–67, § 12.

¹⁰ Kol. *Historie a současnost podnikání na Domažlicku*. Žehušice : Městské knihy s.r.o., 2006, s. 59.

¹¹ ROBEK, Antonín – VÁŘEKA, Josef. *Jihočeská vlastivěda : národopis*. České Budějovice – Jihočeské nakladatelství, 1987, s. 76–77.

stavů, lněné stuhy produkovalo v letech 1793 a 1808 dokonce přes 700 stavů.¹² K dalšímu rozmachu řemesla došlo v první polovině 19. století, kdy byly uvedeny do provozu čtyři manufaktury na výrobu kalounů a stužek, z nichž největší byla manufaktura Michaela Floriána. Silící rozvoj textilní výroby se však nezamlouval tradičním malovýrobům požívajícím ochrany přežívajícího cechu. Usilovali, aby cech vyloučil cizí a nevyučené řemeslníky, a prosadili zvolení pouhých dvaceti mistrů, jež disponovali hlasem rozhodujícím (i. č. 4). Na lednovém cechovním shromáždění v roce 1849 dosáhli konečně také toho, že fabrikanti Michael Florián a Jakub Schnabl vstoupili do cechu. V témže roce cechovní mistři prosazovali schválení nových statut, která by omezovala přijímání do cechu a znemožňovala vykonávání řemesla řádně nevyučeným. Tato statuta však odporovala platným zákonům a krajská vláda je rozhodně odmítla. Okresní hejtmanství sdělovalo, že tkalci a výrobci kalounů patří mezi svobodná řemesla a jejich sdružení v cechovním spolku je dobrovolné a zakládá se na sounáležitosti v náboženských a dobročinných záležitostech.¹³

Cech tkalců v Domažlicích působil do konce dubna 1860, kdy byly všechny cechy zrušeny císařským patentem č. 227 říšského zákoníku, Živnostenským řádem. Před ukončením cechovní činnosti sestával mistrovský spolek ze 152 členů, avšak ne všichni se v té době živili textilní výrobou a naopak tkalcovské řemeslo vykonávali ve výše uvedeném počtu nezahrnutí tovaryši. Ve skutečnosti provozovalo uvedenou živnost 30 cechovně registrovaných mistrů, kteří měli v učení 7 učedníků. V majetku cechovního sdružení se nacházel díl zpustlé valchy, ze které nebyla dosud splacena ani polovina částky za výkup a kterou vlastnili společně s punčocháři a jircháři. Přestože tovaryšská bratrstva byla zrušena generálním řemeslnickým řádem z roku 1731, tvořilo 262 tovaryšů v rámci cechu vlastní spolek, jenž disponoval svým kapitálem, určeným na příspěvky pro nemocné.¹⁴ Po zrušení cechů utvořili tkalci, polocajkáři a kalounkáři živnostenské společenstvo, které sdružovalo zpočátku 34 nejen domažlických řemeslníků.¹⁵

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

O způsobu a datu předání archiválií archivního fondu Cech tkalců Domažlice do Státního okresního archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně se nedochovaly žádné písemné informace. Signatury, uvedené v inventárním seznamu jako předchozí, archiváliím přidělil při pořádání domažlického městského archivu Václav Miškovský, profesor reálného gymnázia v Domažlicích, který byl od roku 1935 pověřen péčí o domažlický městský archiv. V městském archivu byly tehdy začleněny i dokumenty cechovní agendy. Cechy a řemesla Miškovský přiřadil do Oddělení VI., ve kterém byly dále rozděleny na knihy (R I), listiny (R II) a cechovní agendu (R III). Kdy však došlo k vydělení jednotlivých archivních fondů cechů z domažlického městského archivu, není písemně zdokumentováno. Ani o původním uložení nebyly dohledány žádné záznamy, zřejmě však byly dochované archiválie v době existence cechů uloženy společně s dalšími cechovními dokumenty v cechovní truhle.

Rovněž není známo, za jakých okolností se ztratila pečeť vydavatele tkalcovských statut (i. č. 1).

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Cechovní písemnosti se z obecných příčin dochovaly jen v omezeném množství: § 130 živnostenského řádu ustanovil, že jmění zrušených cechů přechází na nová řemeslnická

¹² HOFMANN, Gustav. Domažlicko ve statistice z roku 1808. *Výroční zpráva Okresního archivu Domažlice 1983*, s. 101–116 a týž. Domažlicko ve statistikách z let 1781–1793. *Výroční zpráva Okresního archivu Domažlice 1982*, s. 75–141

¹³ SOkA Domažlice. AM Domažlice, spisy, karton č. 49 – commerciale, 3/1, městská korespondence s tkalcovským cechem, neinv.

¹⁴ SOkA Domažlice. AM Domažlice, spisy, karton č. 49 – commerciale, 3/1, hlášení o stavu cechu tkalcovského, polocajkářského a pentlíkářského, 14. 2. 1860, neinv.

¹⁵ SOkA Domažlice. AM Domažlice, spisy, karton č. 49 – commerciale, 3/1, přehled společenstev, neinv.

společenstva. Proto mohlo dojít k tomu, že byly ponechány především vizuálně poutavé dokumenty a části majetku, které se později dostaly do muzeí.¹⁶

Archivní fond Cech tkalců Domažlice obsahuje archiválie z let [1550]–1860. Agenda cechu se zachovala velmi torzovitě, archivní fond v současné době tvoří jedna listina, dvě úřední knihy, jeden typář a nepatrný zlomek spisů. Archivní fond nebyl v SOkA Domažlice dosud zpracováván. Současné inventarizace se mu dostalo v souvislosti s revizí archivních fondů obsahujících typáře a cechovní listiny.

Spodní hranice časového rozsahu archivního fondu je stanovena odhadem a tvoří ji spodní hranice časového rozsahu pečeti. V programu pro evidenci archiválií (PEvA) došlo ke změnám v rozsahu v bm v důsledku přesunů archiválií z několika archivních fondů. Ze stejného důvodu došlo i ke změně v dataci archivního fondu.

Při pořádání archivních fondů domažlických cechů a při revizi typářů byl typář rušeného archivního fondu Cech knihařů Domažlice (EL NAD 1549) včleněn do archivního fondu Cech tkalců Domažlice (EL NAD 1514). V pečeti poli typáře (i. č. 7) je zobrazen tkalcovský stav, nikoli knihařský lis. Otisk uvedeného typáře se nalézá na písemnostech domažlických tkalců a polocajcháňů. Navíc cech knihařů v Domažlicích neexistoval.

Při pořádání archivních fondů domažlických cechů a při revizi cechovních listin byly archiválie rušeného archivního fondu Cech polocajcháňů Domažlice (EL NAD 1387) včleněny do archivního fondu Cech tkalců Domažlice (EL NAD 1514). Výraz polocajcháňi nebo polocajcháři označoval na Domažlicku tkalce nebo toho, kdo vyrábí za stavem tkaničky a kalouny.¹⁷ V písemnostech obou uvedených archivních fondů je cech uváděn jako tkalcovský nebo polocajcháňský. Jednalo se o jeden cech, proto byl archivní fond Cech polocajcháňů Domažlice zrušen a jeho archiválie převedeny do archivního fondu Cech tkalců Domažlice. Přefazeny byly dva sešity (Manuál polocajcháňských tovaryšů, kteří byli přijmuti k matce pokladnici od roku 1735 z let 1735–1858 a Manuál polocajkářských tovaryšů z let 1781–1845). U uvedených manuálů se nacházel útržek papíru s poznámkou, že zmíněné sešity byly věnovány do muzea v roce 1964 ing. Jaroslavem Kralovcem (Domažlice, čp. 72, Hořejší předměstí).

Dále byla do inventarizovaného archivního fondu přesunuta z archivního fondu Cech punčochářů Domažlice korespondence tkalcovského cechu („prohlášení cechu polocajcháňského a pentlíkářského“ z roku 1836), čj. SOAP/010-0491/2011 ze dne 20. června 2011.

Spisy týkající se záležitosti valchy z let 1816–1860 byly do inventarizovaného fondu přesunuty z archivního fondu Společenstvo tkalců a tkaničkářů Domažlice (EL NAD 1317) čj. SOAP/010-0584/2011 ze dne 17. srpna 2011.

Název archivního fondu byl ponechán na původním Cech tkalců Domažlice, přestože cechovní organizace zahrnovala rovněž kalounkáře (pentlíkáře). V soupisech cechů ve spisech archivního fondu Archiv města Domažlice je původce uváděn rovněž převážně jako tkalcovský cech.

Po zrušení cechů v roce 1860 se většina řemeslníků sdružovala v živnostenských společenstvech, která následovala cechy v jejich předchozí činnosti a přebírala i jejich písemnou agendu. V archivním fondu Společenstvo tkalců a tkaničkářů Domažlice (EL NAD 1317) jsou uloženy archiválie, které svým časovým rozsahem spadají ještě do cechovní agendy. Jedná se o knihu zápisů ze schůzí cechu z let 1817–1874, obsahující soupis mistrů a tovaryšů z let 1817–1842 (pův. sign. R I 22); o knihu evidující záležitosti valchy z let 1819–1867 a o knihu příjmů a výdajů z let 1838–1883 (pův. sign. R I 7; čj. SOAP/010-0582/2011 včleněna do archivního fondu Společenstvo tkalců a tkaničkářů Domažlice ze zrušeného

¹⁶ K tomu více SEDLÁK, Vladimír J. O ceších a jejich archivech. In *Archivní příručka : sborník přednášek o archivní praxi*. Uspořádali Miloslav Volf a Antonín Haas. Praha : Svoboda, 1948, s. 222.

¹⁷ JINDŘICH, Jindřich. *Chodský slovník*. Plzeň : SVK Plzeňského kraje, 2007, s. 224.

archivního fondu Společenstvo hadrářů a tkalouníků Domažlice).

Listina a typář byly zařazeny podle zákona č. 499/2004 Sb. do I. kategorie, spisy a úřední knihy do II. kategorie. Jazykem archiválií je čeština a němčina. Oba manuály (i. č. 2 a 3) jsou poškozené a vyžadují konzervátorský zásah.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Artikule neboli statuta (i. č. 1), vydané staršími mistry tkalcovského cechu a potvrzené domažlickou městskou radou a purkmistrem, obsahují ustanovení o povinnostech tovaryšů a mistrů k cechu a velkou měrou se týkají rovněž jejich soukromého života. Nabádají je k počestnému chování a k dobré reprezentaci cechu a na konkrétních příkladech demonstrují nevhodné počínání. Ve skutečnosti jsou však tyto příklady obrazem tehdejších zvyklostí a života členů cechů vůbec. Listina přináší i zajímavé údaje týkající se vývoje cen a mezd. Konkrétně zmiňuje cechovní poplatky, dávky a výši pokut za jednotlivá provinění proti cechovním normám.

Evidenci členů cechu od druhé třetiny 18. století do poloviny 19. století poskytují dva navzájem odkazující manuály, přitom starší manuál (i. č. 2) obsahuje pravděpodobně všechna jména, kdežto druhý manuál představuje určitou speciální evidenci. Mladší kniha (i. č. 3) obsahuje kromě evidence členů cechu ještě zajímavé zápisy o slavnostním přenášení matky pokladnice v letech 1833, 1841 a 1847 z domu jednoho mistra do domu druhého mistra. Zápisy zmiňují rovněž jména přisedících mistrů a tovaryšů a dále jsou zde poznamenány další předměty, které patřily k cechovním insigniím.

Dochovaný zlomek spisů (i. č. 4) ilustruje úsilí cechovních mistrů o udržení platnosti cechovního řádu, o vytěsnění některých „řádne nevyučených“ výrobců a zároveň jejich obavy o zajištění obživy ve vzrůstající konkurenci. Spisy zařazené pod i. č. 5 dokládají vedení písemné agendy v záležitostech společného užívání valchy.

Typář tkalcovského cechu (i. č. 7) je dochován ve velmi dobrém stavu. V pečetním poli je zobrazen tkalcovský stav a nad ním tkalcovský člunek. Jeho řemeslné provedení a zejména tvar písma v opisu svědčí o existenci cechovní organizace tkalců v 16. století.

Přestože písemnosti cechu se zachovaly pouze torzovitě a ke studiu cechovní problematiky tkalcovského řemesla bude třeba využít ještě archiválie uložené v jiných fondech, především v archivním fondu Archiv města Domažlice, poskytují významné informace o uvedeném cechu a rovněž přispívají ke studiu cechovních záležitostí v obecné rovině. Mnohé údaje, které poskytuje archivní fond Cech tkalců Domažlice ve všech svých diplomatických kategoriích, rozšiřují rovněž naše povědomí v oblasti dějin každodennosti. Archiválie inventarizovaného archivního fondu pomohou osvětlit vývoj textilní výroby na Domažlicku.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Ve Státním okresním archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně archivní fond Cech tkalců Domažlice uspořádala a archivní pomůcku zpracovala Radka Kinkorová.

V Horšovském Týně dne 17. ledna 2012

Radka Kinkorová

Seznam použitých pramenů a literatury

Prameny

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně. Archiv města Domažlice (dále SOkA Domažlice), kniha snešení, pův. sign. A1, neinv.

SOkA Domažlice. Archiv města Domažlice, radní protokol z roku 1770, pův. sign. A6, neinv.

SOkA Domažlice. Archiv města Domažlice, radní protokol z let 1775–1776, pův. sign. A8a, neinv.

SOkA Domažlice. Archiv města Domažlice, karton č. 49, commerciale, 3/1, neinv.

SOkA Domažlice. Archiv města Domažlice, Katalog Skupina vybraných spisů 1380–1825, katalogové č. 93.

Literatura

BLAŽEK, Felix. Z počátků cechů v Domažlicích. *Posel z Domažlic*, roč. 70, 17. 5. 1941, č. 20, nestr.

BLAŽEK, Felix. Spor domažlických cechů s řemeslníky chodských vesnic. *Posel z Domažlic*, roč. 70, 7. 6. 1941, č. 23, nestr.

HOFMANN, Gustav. Domažlicko ve statistice z roku 1808. *Výroční zpráva Okresního archivu Domažlice 1983*, s. 101–116.

týž. Domažlicko ve statistikách z let 1781–1793. *Výroční zpráva Okresního archivu Domažlice 1982*, s. 75–141.

HRDLIČKA, Jakub – JÁSEK, Jaroslav – HRUBÝ, Vladimír. *Pět století řemeslné symboliky ve sbírce pečetidel a razítek Archivu hlavního města Prahy : Komentovaný katalog*. Praha : Heraldická společnost v Praze, 1999.

HUSA, Václav – PETRÁŇ, Josef – ŠUBRTOVÁ, Alena. *Homo faber : pracovní motivy ve starých vyobrazeních*. Praha : Academia, 1967.

JANÁČEK, Josef. *Přehled vývoje řemeslné výroby v českých zemích za feudalismu*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1963.

JINDŘICH, Jindřich. Chodský slovník. Plzeň : SVK Plzeňského kraje, 2007, s.224.

KUMPEROVÁ, Iva. *Chodské kroje*. Vlastním nákladem. Domažlice 2010, s. 7.

MÜLLER, Karel. Návrh pravidel pro zpracování typářů a dalšího sfragistického materiálu – pečetí a odlitků pečetí. *Archivní časopis*, 1989, roč. 39, s. 215-219.

ROBEK, Antonín – VAŘEKA, Josef. *Jihočeská vlastivěda : národopis*. České Budějovice : Jihočeské nakladatelství, 1987.

VOLF, Miroslav – HAAS, Antonín. *Archivní příručka : sborník přednášek o archivní praxi*. Praha : Svoboda, 1948.

WINTER, Zikmund. *Řemeslnictvo a živnosti XVI. věku v Čechách (1526–1620)*. Praha, 1909.

Kolektiv. *Historie a současnost podnikání na Domažlicku*. Žehušice : Městské knihy s.r.o., 2006.

I. Listiny

- | | | |
|---|---|-----|
| 1 | 1594, únor 28., Domažlice
Purkmistr a rada města Domažlice stvrzují na žádost tkalcovského cechu jeho artikule sepsané staršími mistry cechu 20. února 1594. Artikule stanovují přesná pravidla fungování cechu v záležitostech členství v cechu, výuky cechovního dorostu, provozování řemesla, sociální solidarity a udržení dobrého jména cechu. Za porušení určených pravidel artikule vyčísľují peněžité a jiné tresty.
<i>Orig. perg., 66,5 x 46,5 cm, česky, pečeť vydavatele chybí</i>
<i>Předchozí sign. R II 206</i> | L 1 |
|---|---|-----|

II. Knihy

- | | | | |
|---|---|---|-----|
| 2 | Kniha evidence členů cechu
(Manuál polocajchařských tovaryšů, kteří byli přijmuti k matce pokladnici od roku 1735; obsahuje i Manuál polocajchařských mistrů roku 1857)
<i>Česky, 12,5 x 39 cm, sešit bez pevné vazby</i> | 1735–1858 | K 1 |
| 3 | Kniha evidence tovaryšů
(Manuál polocajchařských tovaryšů)
<i>Česky, 10,5 x 35,5 cm, sešit bez pevné vazby</i> | 1781–1845 | K 2 |
| | <i>Kniha zápisů ze schůzí cechu z let 1817–1874, obsahující soupis mistrů a tovaryšů z let 1817–1842 (pův. sign. R I 22)</i> | <i>Společenstvo tkalců a tkaničkářů
Domažlice</i> | |
| | <i>Kniha evidující záležitosti valchy z let 1819–1867</i> | <i>Společenstvo tkalců a tkaničkářů Dom.</i> | |
| | <i>Kniha příjmů a výdajů z let 1838–1883</i> | <i>Společenstvo tkalců a tkaničkářů Dom.</i> | |

III. Spisy

- | | | | |
|---|---|--|-----|
| 4 | Prohlášení cechu o vyloučení cizích a nevyučených řemeslníků a o zvolení 20 mistrů s rozhodujícím hlasem
<i>Předchozí sign. R II 143</i> | 1836 | N 1 |
| 5 | Záležitosti valchy | 1816–1860 | N 1 |
| 6 | Osobní doklady členů cechu
(potvrzení o vyučení – Josef Hirschau) aj. | 1824–1853
opr. 22.11.2012 Kinkorová | N 1 |

IV. Typáře

- | | | | |
|---|---|---------------|-----|
| 7 | Pečetidlo, mosazný kotouč o průměru 28 mm,
dřevěná kuželka, zploštělá na spodní straně,
celková výška 70 mm,
v pečetním poli tkalcovský stav a nad ním člunek.
Pečetní pole lemováno perlovcem, opis gotickou
minuskulou oddělený od pečetního obrazu linkou:
(1+) sigilli“panu mistruw :• domaz :• | [1550]–[1650] | T 1 |
|---|---|---------------|-----|

Název archivní pomůcky (archivního fondu):	Cech tkalců Domažlice
Značka archivního fondu:	Cech t. Domažlice
Časový rozsah:	[1550]–1860
Počet evidenčních jednotek:	4 (1 listina, 2 úřední knihy, 1 karton, 1 pečetidlo)
Počet inventárních jednotek:	7
Rozsah v bm:	0,1
Stav ke dni:	17. 1. 2012, 22. 11. 2012
Zpracovatel archivního fondu:	Mgr. Radka Kinkorová
Zpracovatel archivní pomůcky:	Mgr. Radka Kinkorová
Počet stran:	11
Počet exemplářů:	4
Pomůcku schválil:	Mgr. Radka Kinkorová dne 17. 1. 2012 čj. SOAP/010-0053/2012